

عنوان مقاله:

معماری به مثابه آینه ی نظام و طبقات اجتماعی استقرار نظام فیودالی در عصر آهن آسیای میانه (فرهنگ پاز) و ظهور مراکز جمعیتی مجهز به قلعه های برج و بارودار و خانه های اربابی)

محل انتشار:

سومین همایش ملی باستان شناسی ایران (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

محمد شیخ - دانش آموخته ی کارشناس ارشد باستان شناسی و مدرس گروه باستان شناسی دانشگاه تربیت حیدریه

مینا جعفری خان ببین - دانشجوی کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه سیستان و بلوچستان

خلاصه مقاله:

فیودالیسم در توصیف به نظام معینی اشاره دارد که در آن قدرت سیاسی میان زمین داران بزرگ تقسیم شده است و هر زمین دار یا ارباب، دارای جماعتی رعیت یا واسال است. در این ساختار هر یک از واسالها در ازای ارایه خدمات نظامی، جنسی یا نقدی، حق تملک زمین یا استفاده از آن را از ارباب بدست می آورد این نظام سیاسی اجتماعی در ایران بیشتر با عنوان حکومت ملوک الطوایفی یا خانخانی شناخته می شود و سابقه آن دستکم به سده ای میانه هزاره ی دوم در عصر آهن می رسد. سیستم سیاسی، اجتماعی ارباب رعیتی در دوران پس از عصر آهن نیز، در مرزهای فرهنگی فلات ایران به شکلی گسترده حضور دارد. به طور مشخص در فرمانروایی های پارت و ساسانی قابل پیگیری است. در سده ای پایانی عصر مفرغ با بروز دگرگونی های گسترده و انحطاط سامانه های شهری آسیای میانه، نظام سیاسی اجتماعی حاکم بر جامعه ی پیشروی جیحون؛ دچار دگرگونی شده، سپس با ظهور فرهنگ باز سلسله ای از فرمانروایی های نوین شکل گرفته که جایگزین ساختارهای سیاسی نه چندان شناخته شده ی تمدن جیحون می شوند. با ظهور نظام جدید و تغییر الگوی طبقات اجتماعی، ساختارهای نوین اجتماعی سیاسی ایجاد و بازتولید نظام فرهنگی جدید، منجر به آفرینش آثار هنری با شاخصه هایی متفاوت از پیش می شوند؛ تغییر ساختار طبقات اجتماعی مستقیماً بر بافت معماری استقرارها نیز تاثیر می گذارد، به طوری که مراکز شهری پس از رهایی از بافت پیشین خود، مطابق با الگوی جدید، سامان می گیرند. از این روی در مراکز جمعیتی واحدها مطابق با الگوی نوظهور فرهنگ باز (پازل)؛ یک استقرار مجهز به برج و بارو به عنوان مکان مرکزی منطقه شکل می گیرد که اساساً هدف آن هماهنگی و انسجام زندگی اجتماعی و اقتصادی استقرارهای پیرامونی (خانه های اربابی) است. چهارچوب این شکل از استقرار، از نوعی وابستگی معیشت به زمین پدید آمده، که برآیند آن شکل گیری طبقه ی اربابان یا مالکین زمین و مردم تحت سلطه ی آنها است

کلمات کلیدی:

نظام فیودالی، آسیای میانه، عصر آهن، فرهنگ پاز، معماری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/770679>

